

Koski TL
Lieto
Marttila
Tarvasjoki

Härkätien sosiaali- ja terveyspalvelut

lääkäiden henkilöiden kotiin annettavat palvelut yhteistoiminta-alueella

Kotiin vietävien palveluiden myöntämisen perusteet ja asiakasmaksut

Työryhmä: Koski TL: R. Raitanen, Lieto: R. Isotalo-Rahkonen, U. Lundberg, M. Laurén, M. Löppönen,
 Marttila: M. Vesala, Tarvasjoki: R. Tenhunen, S. Hytönen, Turku AMK,
 Pumppu/TEHU-hanke: H. Lampo, E. Vuorio, S. Kataja, 27.9. alk. Maija-Liisa Aronpää

Hyväksyjä:

Status: Luonnos

Muutoshistoria:

Versio	Pvm	Status	Käsittelijä	Kommentit
0.1	26.04.2013	Luonnos	S.Kataja	Teematiimin käsittelyyn
0.2	30.04.2013	Luonnos	S.Kataja	Muokkaukset 26.4. asiantuntijaryhmän kommenttien perusteella
0.3	24.05.2013	Luonnos	S.Kataja	Muokkaukset asiantuntijaryhmän linjausten mukaisesti (palaveri 24.5.).
0.4	27.9.2013	Luonnos	S.Kataja	Muokkaukset asiantuntijaryhmän linjausten mukaisesti (palaveri 27.9.)
0.5	14.10.2013	Luonnos	E.Vuorio	Muokkaukset asiantuntijaryhmän linjausten mukaisesti (palaveri 14.10.2013)
0.6	30.10.2013	Luonnos	E.Vuorio	Muokkaukset

				asiantuntijaryhmän linjausten mukaisesti (palaveri 30.10.2013)
0.7	13.11.2013	Luonnos	E. Vuorio	käsitelty TEHU-hankkeen Kotihoito vanhustyön sydämenä -hankeosion ohjausryhmässä; dokumenttiin ei tehty muutoksia kokouksen perusteella.

HÄRKÄTIEN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIDEN YHTEISTOIMINTA-ALUEEN KOTIIN VIETÄVÄT PALVELUT

Sisältö	Sivu
Kotihoidon sisältö ja tehtävät	4
Kotihoidon henkilöstö	5
Yleiset palvelun saamisen periaatteet	5
Kotihoidon palvelujen myöntämisen perusteet	5
Kotihoidon palvelujen myöntämisen perusteista poikkeaminen	5
Säännöllinen kotihoito	6
Tilapäinen kotihoito	6
Tukipalvelut kotona asumisen tueksi	6
Ateriapalvelut	6
Kodin ulkopuoliset kylvytys-, sauna- ja vaatehuoltopalvelut	6
Siivouspalveluseteli	7
Turvapalvelut	7
Asiointipalvelut	7
Saattamispalvelut	7
Palveluliikenne ja kuljetuspalvelut	8
Kotihoidon palveluiden lopettaminen	8

LIITTEET

Liite 1. Kotihoidon palveluiden asiakasmaksukäytänteet ja maksut yhteistoiminta-alueella

HÄRKÄTIEN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIDEN YHTEISTOIMINTA-ALUEEN KOTIIN VIETÄVÄT PALVELUT

Koski TL:n, Liedon, Marttilan ja Tarvasjoen sosiaali- ja terveyspalveluiden yhteistoiminta-alueella otetaan käyttöön viimeistään 1.1.2015 yhteneväiset ikääntyneen väestön kotiin annettavien palveluiden myöntämisen perusteet ja maksut. Yhteistoiminta-alueen kotihoidon kriteerien myötä halutaan turvata tasavertaiset, oikeudenmukaiset ja tarkoituksenmukaiset palvelumuodot jokaiselle asiakkaalle kotona asumisen mahdollistamiseksi asuinalueesta riippumatta. Kriteerien avulla edesautetaan palveluiden kohdentumista niitä tarvitseville. Samat myöntämisen perusteet ovat voimassa soveltuvin osin myös muille asiakasryhmille.

Kotihoidon sisältö ja tehtävät

Kotihoito muodostuu **kotipalvelun**, **kotisairaanhoidon** ja erilaisten kotiin vietävien **tukipalveluiden** palvelukokonaisuudesta. Kotipalvelun järjestämisestä kunnissa säädetään Sosiaalihuoltolaissa (710/1982) ja -asetuksessa (607/1983) sekä kotisairaanhoidon palveluista Terveystieteidenhuoltolaissa (1326/2010). Näitä täydentää Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012), joka painottaa kotiin annettavien palveluiden ensisijaisuutta. Palveluiden on tuettava iäkkäiden henkilöiden hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä sekä itsenäistä suoriutumista ja ennaltaehkäistä muuta palveluntarvetta. Lisäksi toimintoja ohjaavat muun muassa Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) ja Laki ja asetukset sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992).

Kotihoidon palveluiden tavoitteena on vahvistaa, tukea ja ylläpitää asiakkaan hyvää elämää ja toimintakykyä sekä mahdollistaa turvallinen ja hyvä asuminen kotona, kun omat voimavarat eivät riitä. Kotihoidon iäkkäiden ihmisten kotiin vietävät palvelut ovat tarkoitettu palvelutarpeen arvioinnin myötä todetun tarpeen mukaisesti yli 65-vuotiaille, tai soveltuvin osin palveluiden piirissä oleville henkilöille, joiden fyysinen, kognitiivinen, psyykinen tai sosiaalinen toimintakyky on heikentynyt, ja jotka eivät selviydy ilman kotihoidon palveluita arkielämän toiminnoissa muiden tuki- ja palvelujärjestelmien avulla ja/tai jotka tarvitsevat erityistä ammattitaitoa edellyttävää hoitoa ja huolenpitoa.

Kotihoito tukee ja neuvoo myös omaisia asiakkaan hoitoon ja palveluun liittyvissä asioissa. Kotihoidossa painotetaan asiakkaan tarpeista lähtevää perushoitoa ja -huolenpitoa arjessa selviämiseksi kuntouttavalla työotteella. Kotihoidon palveluina on mahdollista myöntää ravitsemukseen, hygieniaan, pukeutumiseen, vaatehuoltoon, lääke- ja sairaanhoitoon, asiointiin ja turvapalveluihin liittyvää tukea, hoitoa ja opastusta.

Keskeisinä yhteistoiminta-alueen toimintaperiaatteina ovat kotihoidon henkilöstön yhdessä luomat arvot.

Kotihoidon henkilöstö

Yhteistoiminta-alueen kotihoidon henkilöstö muodostuu ko. kuntien kodinhoitajista, lähihoitajista, sairaanhoitajista ja heidän esimiehistään sekä kotihoidolle resursoituista lääkäreistä. Yhteistoiminta-alueen kotihoidon palvelut ovat saatavilla tarpeen mukaan viikon jokaisena päivänä ja myös iltaisin.

Yleiset palvelun saamisen periaatteet

- Palvelua hakevalla on oikeus saada maksuton palvelutarpeiden arviointi viipymättä ja viimeistään seitsemän (7) arkipäivän sisällä yhteydenotosta kotihoidon palveluista vastaavaan viranomaiseen. Välittömään avuntarpeeseen reagoidaan viipymättä. (Sosiaalihuoltolaki 710/1982.)
- Iäkkään henkilön tai hänen edustajansa tulee tehdä kunnan kotihoidolle suullinen tai kirjallinen hakemus tai ilmoitus tarpeesta saadakseen palvelutarpeen arvioinnin perusteella asiakkaan tarpeen mukaisia kotihoidon palveluita.
- Ilmoitus iäkkään henkilön palvelutarpeesta voi tulla viranomaistaholta tai muulta taholta (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) myöh. Ikälaki).
- Asiakkaalla on oikeus saada myönnettyistä palveluista kirjallinen päätös. Päätökset myönnettävistä kotihoidon palveluista ovat voimassa toistaiseksi, ellei niitä erikseen määritellä määräaikaisiksi.
- Kunnan on järjestettävä myönnetyt palvelut kolmen kuukauden sisällä päätöksen tekemisestä.

Kotihoidon palvelujen myöntämisen perusteet

Laadukas kotihoito pohjautuu laaja-alaiseen asiakkaan palvelutarpeen arviointiin. Palvelutarpeiden selvittämisen yhteydessä tulee arvioida iäkkään henkilön toimintakyky monipuolisesti luotettavilla arviointimenetelmillä miltä osin henkilö kykenee suoriutumaan tavanomaisista toiminnoista asuin- ja toimintaympäristössään ja miltä osin henkilö tarvitsee apua ja tukea. Toimintakykyä arvioitaessa selvitetään iäkkään henkilön fyysinen, kognitiivinen, psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky sekä hänen elinympäristönsä esteettömyyteen, asumisen turvallisuuteen ja lähipalveluiden saatavuuteen liittyvät seikat. (Vrt. Ikälaki 2012/980 § 15).

Edellä mainitun perusteella kotihoidon palveluita voidaan myöntää, kun:

- Kokonaisarvioinnin perusteella on todettu toimintakyvyn alentuminen, jonka myötä henkilö ei selviydy päivittäisistä toiminnoista itsenäisesti.
- Eriyistä ammattitaitoa vaativan sairaanhoidollisen avun tarve yhdistyy kyvyttömyyteen käyttää kodin ulkopuolisia palveluita.
- Hoitoneuvottelussa on todettu sairaalahoidon jälkeinen tarve kotona annettaville palveluille.
- Saattohoito on tarpeen järjestää kotona yhteistyössä omaisten ja Härkätien terveyskeskuksen akuuttiosasto 1:n kanssa.

Kotihoidon palvelujen myöntämisen perusteista poikkeaminen

Yhteistoiminta-alueen kotihoidolla on mahdollista ammatillisen asiantuntijuuden perusteella myöntää kotihoitoa myös harkinnanvaraisesti tilanteissa, vaikka palvelun myöntämisen perusteet eivät täyty.

Säännöllinen kotihoito

Kotihoito on säännöllistä, kun hoito tapahtuu vähintään kerran viikossa asiakkaan kotona. Asiakkaan kanssa laaditaan yhdessä palvelu- ja hoitosuunnitelma, jossa määritellään tuotettavat kotihoidon palvelut. Palvelu- ja hoitosuunnitelmaa tarkistetaan säännöllisesti tai palveluiden tarpeiden muuttuessa.

Tilapäinen kotihoito

Tilapäisellä kotihoidolla tarkoitetaan luonteeltaan määräaikaista, korkeintaan neljän viikon ajan jatkuvaa palvelua, tai harvemmin kuin kerran viikossa tapahtuvaa palvelua. Tilapäisistä kotihoidon palveluista peritään yhteistoiminta-alueen kuntien määrittelemä, tuloista riippumaton maksu.

Tukipalvelut kotona asumisen tueksi

Erilaisilla tukipalveluilla pyritään varmistamaan kokonaisvaltainen huolenpito asiakkaan kotona asumisen tueksi.

Yhteistoiminta-alueen kotihoidon tukipalveluita ovat:

- Ateriapalvelu
- Kodin ulkopuoliset kylvetys-, sauna- ja vaatehuoltopalvelut
- Siivouspalveluseteli
- Turvapalvelut
- Asiointipalvelut
- Saattamispalvelut
- Palveluliikenne ja kuljetuspalvelut

Ateriapalvelu

Ateriapalveluiden avulla halutaan tukea riittävää ja säännöllistä ravinnon saantia hyvinvoinnin edistämiseksi ja kotona asumisen mahdollistamiseksi.

Ateriapalvelulla tarkoitetaan asiakkaan kotiin kuljetettuja aterioita, alueen palvelukeskuksessa syötäviä tai sieltä noudettavia aterioita, mikäli kotiinkuljetus on mahdollista muilla keinoin (esim. jos taloudessa auto ja ajolupa). Ateriapalveluista peritään erillinen asiakasmaksu tukipalveluiden maksuperiaatteiden mukaisesti.

Ateriapalvelua voidaan myöntää kotihoidon tukipalveluna, mikäli asiakas ei pysty itse tai omaisten tuella hankkimaan tai valmistamaan riittävää ravintoa, tarvitsee valvontaa tai ohjausta ruokailussa tai ravitsemus-tilan seurannassa. Ateriapalvelua voidaan myöntää myös määräaikaisen palvelutarpeen mukaan, esimerkiksi sairaalasta kotiutumisen jälkeen. Ateriapalvelu voidaan myöntää myös yksittäisenä, harkinnanvaraisena kotona asumista tukevana palveluna asiakkaalle.

Kodin ulkopuoliset kylvetys-, sauna- ja vaatehuoltopalvelut

Kylvetys-, sauna- ja vaatehuoltopalveluiden tavoitteena on turvata asiakkaan hyvän elämän perustarpeisiin liittyvä henkilökohtainen hygienia. Saunapalvelut on tarkoitettu henkilöille, jotka tarvitsevat apua peseytymisessä, peseytymismahdollisuudet kotona ovat puutteelliset ja joilla omaiset eivät voi tarjota mahdollisuutta pesuihin. Palveluihin sisältyy avustaminen pesuissa, kynsien hoito, mahdollinen parranajo

tai papiljottien laittaminen. Vaatehuolto voidaan järjestää joko kunnan omana palvelutuotantona tai yksityisen sektorin tuottamana palveluna.

Siivouspalveluseteli

Kodin siisteyden ylläpidolla pyritään turvaamaan siisti ja turvallinen asumisympäristö. Säännöllisen kotihoidon piirissä olevat henkilöt voivat saada kotihoidon omana toimintana kuukausimaksuun sisältyvää ylläpitävää siistimisapua, jolla tarkoitetaan mm. roskien viemistä, keittiön ja wc:n yleissiisteyden varmistamista. Perusteellisempaan siivoukseen ohjataan käyttämään yksityisiä siivouspalveluiden tuottajia. Kotihoidon työntekijältä voi tiedustella alueen palveluyrityksiä.

Tukipalveluna myönnettävänä siivouspalveluna voidaan järjestää palvelusetelin avulla (ks. erilliset myöntämisen perusteet Liedon kunnan internetsivuilta). Siivouspalvelusetelit ovat käytössä Liedossa.

Turvapalvelut

Turvapalveluilla halutaan edesauttaa asiakkaan turvallisuuden tunnetta ja tavoitellaan turvallista elämää omassa kodissa ja lähiympäristössä.

Turvapuhelinpalvelu voidaan myöntää henkilölle, joka toimintakyvyn heikkenemisen takia ei pysty asioimaan tavallisella puhelimella hätätilanteessa.

Muita mahdollisia turvapalveluita voivat olla esimerkiksi hälyttävä lääkekello, ovi- ja hellavahti sekä palovaroitin.

Asiointipalvelut

Asiointipalveluiden avulla turvataan kodin ulkopuolinen asiointi (kuten kauppa-, pankki- ja apteekkipalvelut) niille asiakkaille, jotka eivät muuten pysty järjestämään asiointikäyntejä.

- Kauppapalveluita tarjotaan ensisijaisesti ohjaamalla asiakas yksityiselle palveluntuottajalle. Kotihoidon tuottamana palveluna asiakkaalta edellytetään laskutussopimuksen solmimista kauppaan.
- Apteekkipalveluita tarjottaessa kotihoidon asiakkaalle edellytyksenä palvelulle on apteekin kanssa solmittu laskutussopimus.
- Pankkiasioiden osalta kotihoidon palveluina voidaan esim. toimittaa tarvittaessa pankkiin maksupalveluun menevät laskut.

Saattamispalvelut

Palveluiden tavoitteena on ylläpitää mahdollisuuksien mukaan asiakkaan itsenäistä asioiden hoitoa ja mahdollistaa välttämättömät asioimiset esimerkiksi virastoissa tai lääkärissä.

Ensisijainen saattaja on asiakkaan omainen tai läheinen. Kotihoito voi ohjata asiakasta esimerkiksi yksityisten palveluiden tuottajien, seurakuntien tai vapaaehtoistoimijoiden saattamispalveluiden piiriin.

Kotihoito voi toimia saattajana, jos tukea ei ole saatavilla muualta ja se on hoidon kannalta välttämätöntä.

Palveluliikenne ja kuljetuspalvelut

Palveluiden tavoitteena on mahdollistaa itsenäinen asiointi sekä sosiaalisen turvallisuuden ja yksilöllisen toimintakyvyn edistäminen. Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu on tarkoitettu liikuntaesteisille, joilla on liikuntarajoitteita ja vaikeuksia käyttää joukkoliikennevälineitä, mutta jotka eivät ole vaikeavammaisia. Kuljetustukea ei myönnetä henkilöille, jotka saavat palveluita jonkin muun lain (esim. Terveysturvalain) nojalla. Kuljetuspalveluja on annettava erikseen. Palveluliikenne on kaikkien kuntalaisten käytettävissä.

Kotihoidon palveluiden lopettaminen

Kotihoidon palvelut voidaan lopettaa, kun:

- Asiakas kuntoutuu ja palvelun tarve poistuu.
- Asiakas valitsee yksityisen palveluntuottajan (esim. yksityisen palvelun tuottajan palvelut tulevat ko. tapauksessa edukkaammaksi asiakkaalle).
- Asiakas ei halua tai toistuvasti ei ota vastaan palvelua.
- Asiakkaan aggressiivista käyttäytymistä ei saada hallintaan ja kotihoidon työntekijöiden turvallisuutta ei voida turvata parityöskentelystä huolimatta.
- Asiakas ei suostu yhteistyöhön, vaikka ymmärtäisi yhteistyön merkityksen oman hoitonsa kannalta.

Kun palvelut lopetetaan muusta kuin asiakkaan itse irtisanoessa palvelusopimuksen palvelujen lopettamisesta, on aina tehtävä päätös, josta asiakas voi halutessaan tehdä oikaisuvaatimuksen sosiaali- ja terveysturvalautakunnalle. Ennen palvelujen lopettamista asiakasta tai hänen laillista edustajaansa on kuultava. Asiasta tehdään kirjallinen selostus asiakkaan asiakirjoihin. Palveluita lopetettaessa on mahdollisesti tarvittavan hoidon jatkuminen varmistettava muulla tavalla.